

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 70g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a unor texte din articolele 143 alin. (6) și
144 alin. (2) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

(termenul de contestare a creanțelor)

CHIȘINĂU
14 noiembrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 15 martie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 14 noiembrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textelor „cu cel puțin trei zile lucrătoare înainte de ședința de validare” din articolul 143 alin. (6) și „contestațiile înaintate după acest termen se declară tardive și se restituie fără a fi examinate” din articolul 144 alin. (2) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dna Ludmila Iurașco, administrator statutar al SRL „Servtrade Group”, în dosarul nr. 2i-636/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Nicolae Șova, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul central, din 13 ianuarie 2022 s-a constatat insolvența și s-a dispus inițierea procedurii simplificate a falimentului în privința SRL „Tradn Grup”. Prin aceeași hotărâre instanța de insolvență a stabilit ședința de validare a creanțelor pentru 11 aprilie 2022, care din anumite motive procesuale nu s-a desfășurat.

4. Prin Încheierea din 25 noiembrie 2022, instanța de insolvență a stabilit ședința de validare a creanțelor pentru 16 ianuarie 2023.

5. La 10 ianuarie 2023, creditorul SRL „Servtrade Group” a formulat o contestație în privința unor creanțe admise de lichidator și incluse în tabelul definitiv al creanțelor.

6. La 15 ianuarie 2023, creditorul SRL „Servtrade Group” a ridicat excepția de neconstituționalitate a textelor „cu cel puțin trei zile lucrătoare înainte de ședința de validare” din articolul 143 alin. (6) și „contestațiile înaintate după acest termen se declară tardive și se restituie fără a fi examinate” din articolul 144 alin. (2) din Legea insolvenței.

7. Prin Încheierea din 6 martie 2023, Judecătoria Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

9. Prevederile relevante ale Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 143 Tabelele creanțelor

„(1) Ca rezultat al verificărilor făcute în perioada de observare a debitorului, administratorul provizoriu va întocmi și va înregistra la instanța de insolvabilitate un tabel preliminar cuprinzând toate creanțele împotriva patrimoniului debitorului, precizând că sunt chirografare, garantate, sub condiție sau nescadente și arătând pentru fiecare numele/denumirea creditorului, suma solicitată de creditor și suma acceptată de administratorul provizoriu.

[...]

(6) O creanță acceptată și inclusă de administratorul insolvabilității/ lichidator în tabelul definitiv al creanțelor se consideră validată dacă, **cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de ședința de validare**, nu a fost contestată de debitor sau de un creditor ori dacă contestația ridicată a fost înlăturată. Contestația debitorului nu se opune validării creanței.

[...]”.

Articolul 144 Creanțele contestate

„(1) Debitorul și creditorii pot să formuleze contestații cu privire la creanțele și la drepturile de preferință neadmise sau trecute integral sau parțial de administratorul insolvabilității/lichidator în tabelul definitiv.

(2) Contestațiile se depun la instanța de insolvabilitate în termenul prevăzut la art.143 alin.(6). **Contestațiile înaintate după acest termen se declară tardive și se restituie fără a fi examinate.**

[...]”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

10. Autoarea excepției menționează că validarea creanțelor creditorilor are un rol important în procedura de insolvabilitate, deoarece, ca urmare a desfășurării acesteia, creditorilor le este recunoscut statutul procesual. În situația în care o ședință stabilită pentru validarea creanțelor nu a avut loc, textul legii nu prevede termenul în care debitorul sau un alt creditor o poate contesta. Astfel, în practică apar situații în care, din diferite motive, ședința de validare a creanțelor stabilită pentru o anumită dată nu a avut loc, iar judecătorul ar putea declara o eventuală contestație ca fiind tardivă și remisă fără examinare, dacă aceasta nu a fost formulată cu cel puțin trei zile lucrătoare înainte de ședința de validare, care de fapt nu a avut loc.

11. Potrivit autoarei, textele contestate sunt contrare articolelor 7, 20, 23, 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvabilității, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Curtea observă că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textele „cu cel puțin trei zile lucrătoare înainte de ședința de validare” din articolul 143 alin. (6) și „contestațiile înaintate după acest termen se declară tardive și se restituie fără a fi examinate” din articolul 144 alin. (2) din Legea insolvenței. Curtea admite că normele contestate ar putea fi aplicate la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

16. Curtea constată că articolul 143 alin. (6) a mai constituit anterior obiect al controlului constituționalității prin prisma altor argumente (DCC nr. 62 din 25 aprilie 2019; DCC nr. 34 din 23 martie 2020).

17. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Curtea trebuie să analizeze, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

18. Curtea reține că autoarea sesizării a invocat articolele 7 (*Constituția, Legea Supremă*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

19. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolul 7 din Constituție comportă un caracter general și reprezintă un imperativ care stă la baza oricăror reglementări. Acest articol nu poate fi invocat de sine stătător, ci numai în coroborare cu alte prevederi din Constituție, care trebuie să fie aplicabile (DCC nr. 56 din 19 aprilie 2022, § 25). De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că articolele 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26).

20. Cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea a stabilit că dreptul de acces la un tribunal trebuie să fie unul practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu (HCC nr. 5 din 3 martie 2022, § 60). În jurisprudența sa cu privire la accesul la justiție, Curtea Europeană a reiterat că dreptul de acces la o instanță – adică dreptul de a introduce o acțiune în fața instanțelor în materie civilă – constituie un element care este inherent dreptului prevăzut la articolul 6 § 1 din Convenția Europeană. Dreptul la un proces echitabil, astfel cum este garantat de articolul 6 § 1 din Convenție, trebuie interpretat în lumina principiului preeminenței dreptului, care impune ca toți justițiabilii să dispună de un remediu judiciar efectiv care să le permită să-și exercite drepturile cu caracter civil. Orice persoană are dreptul ca orice pretenție referitoare la drepturile și obligațiile sale civile să fie adusă în fața unei instanțe sau tribunal (a se vedea *Nait-Liman v. Elveția* [MC], 15 martie 2018, §§ 112-113).

21. Curtea observă că autoarea menționează că creditorul poate fi privat de dreptul de a contesta o creanță inclusă nejustificat în tabelul definitiv al creanțelor în situația în care ședința de validare convocată prima dată nu a avut loc, iar instanța a decis desfășurarea ședinței de validare la o dată ulterioară. Respectiv, autoarea consideră că termenul legal „de cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de

ședința de validare” se referă doar la ședința de validare convocată prima dată, nu și la cea convocată ulterior.

22. Curtea reține că pentru a ordona procedura de insolabilitate, Legea insolabilității prevede că creanțele înaintate față de debitorul insolubil se supun verificării de către administrator/lichidator (articolul 142), care deține competența de a califica creanțele ca fiind justificate, a le accepta/admite și a le include în tabelul definitiv al creanțelor. După verificare, administratorul/lichidatorul depune imediat tabelul definitiv al creanțelor în instanța de insolabilitate, iar debitorul și creditorii au acces la acest tabel și, în consecință, au dreptul să conteste creanțele incluse în tabel și/sau pe cele neincluse/înlăturate. De asemenea, legislatorul a stabilit că, în ședința de validare, judecătorul validează creanțele incluse în tabel și necontestate de creditorii semnând în rubrica „Validat”, în dreptul fiecărei creanțe necontestate, iar dacă există creanțe contestate, va semna în rubrica „Contestat”, în dreptul creanței contestate (articolul 143).

23. Având în vedere argumentele autoarei cât și textele contestate de la articolul 143 alin. (6) și articolul 144 alin. (2), care se referă la o eventuală „ședință de validare” desfășurată sub conducerea instanței de insolabilitate, indiferent de faptul dacă aceasta (ședința de validare) a avut loc la prima convocare (art. 55 alin. (8)) sau la o convocare repetată, Curtea nu constată existența unei probleme de neconstituționalitate, ci una de interpretare și de aplicare a legii. Așadar, problema ridicată de autoare ține de interpretarea și aplicarea legii. Problemele de interpretare și aplicare țin de competența instanțelor de drept comun, nu de competența Curții Constituționale (DCC nr.187 din 22 decembrie 2022, § 45).

24. Cu privire la incidența articolului 26 din Constituție, Curtea reiterează că dreptul la apărare reprezintă totalitatea prerogativelor și a posibilităților pe care le au, potrivit legii, persoanele în vederea apărării intereselor lor. Acest drept este restrâns în situația în care persoana nu poate utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa (DCC nr. 116 din 8 septembrie 2022, § 22). Astfel, autoarea excepției nu ridică problema limitării utilizării mijloacelor procedurale necesare pentru a-și realiza dreptul la apărare, ci contestă prevederi care se referă la termenul de contestare a creanțelor și efectele omiterii acestuia. În acest sens, Curtea nu poate identifica în ce măsură dispozițiile contestate restrâng dreptul persoanei la apărare. Așadar, Curtea conchide că articolul 26 din Constituție nu este incident în acest caz.

25. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textelor „cu cel puțin trei zile lucrătoare înainte de ședința de validare” din articolul 143 alin. (6) și „contestațiile înaintate după acest termen se declară tardive și se restituie fără a fi examinate” din articolul 144 alin. (2) din Legea insolabilității

nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dna Ludmila Iurașco, administrator statutar al SRL „Servtrade Group”, în dosarul nr. 2i-636/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 14 noiembrie 2023

DCC nr. 153

Dosarul nr. 70g/2023